

# A könyvtárak új innovációs elektronikus szolgáltatási rendszere

## Az UnInLib innovációs könyvtári projekt, a könyvtári innováció egy lehetséges iránya

Iszály Ferenc Zalán

*Kutatási témám „Elektronikus könyvtári szolgáltatások a 21. században”, melynek keretében kiemelt célom volt annak elősegítése, hogy a könyvtáraknak ne „csak” a kultúra, a tudomány megőrzésében, közvetítésében legyen aktív, meghatározó szerepe, hanem fokozzák részvételüket a kutatásban, az innovációban, az egyetemi Startup ötletek felkarolásában, megvalósításában, ezáltal a rendszer képes legyen a könyvtárak fenntarthatóságát segíteni, esetleg biztosítani. A tapasztalatok alapján, azok felhasználásával kidolgoztam egy „Új Webkettes innovációs könyvtári rendszert”, az UnInLib-et (University Innovation Library System).*

*E tanulmányban ismertetem a következőket: Kutatási előzmények, a kutatás fontossága, jelentősége, szükségessége, Az UNINLIB rendszer főbb elemei, alprojektjei: A WIKT rendszer, a Startup kurzus, a Könyvtári Coworking, a Startup Kiállítás, a Startup Konferencia, a Startup Tábor, a GenLib (General Innovation Library) alprojekt. Továbbá a rendszer felhasználhatósága, megvalósítási lépések, az Innov Kutatóintézet, a Találmány (szabadalom). Az összegzésben kiemelem az Uninlib rendszer előnyeit, lehetőségeit, megvalósítási színtereit, szerepét a hazai és a nemzetközi könyvtári innovációban.*

**Tárgyszavak:** digitális könyvtár, kulturális szolgáltatás, kutatás, innováció, internetszolgáltatás

### 1. Kutatási előzmények

Kutatásom célja volt az elektronikus könyvtári szolgáltatások helyzetének feltérképezése, feltárása, kontroll vizsgálatokkal a fejlesztési trendek, irányok meghatározása 19 megyei könyvtár, 69 hazai felsőfokú könyvtár, integrált könyvtári rendszereinek, valamint 39 USA egyetemi könyvtár elektronikus szolgáltatásainak tanulmányozásával, elemzésével, melyeket – induktív és kvantitatív módszerek alkalmazásával – elsősorban internet segítségével valósítottam meg. [1]

Külön vizsgáltam a hazai megyei, felsőoktatási, valamint az USA egyetemi könyvtárakat Webkettes szolgáltatásaik szemszögéből. Összehasonlítottam a magyarországi megyei és felsőoktatási könyvtárak, valamint az USA egyetemi könyvtárak Webkettes szolgáltatásait, a főbb jellemzőket. Lényegre

törően elemeztem a tartalmi elemeket, a statisztikai adatokat, utaltam a főbb eltérésekre, igyekeztem javaslatot tenni a további hatékony Internetes szolgáltatások bevezetésére az egyetemi könyvtárak vonatkozásában.

Kutattam még – a könyvtárak elektronikus szolgáltatásaiban egyre nagyobb szerepet játszó – E-kereskedelem könyvtári vonatkozásait.

A kutatási tapasztalatok felhasználásával célom volt egy optimális elektronikus könyvtári szolgáltatásokkal rendelkező rendszer felvázolása, jellemzőinek meghatározása.

Kiemelt célom, a tapasztalatok alapján, azok felhasználásával egy „Új Webkettes innovációs könyvtári rendszer” kidolgozása. (UnInLib: University Innovation Library System = Egyetemi Innovációs Könyvtári Rendszer).

## 2. A kutatás fontossága, jelentősége, szükségessége

A könyvtáraknak – az E-book olvasók, Google könyvek, E-könyvtárak, az okostelefonok széleskörű elterjedése miatt – korábbi pozíciójukat nem sikerül megőrizniük, hátrányba kerülnek. Egy lesújtó példa a könyvtárak nehéz helyzetére: „Csőd szélén az Országos Széchényi Könyvtár”. [2]

A Google célja, hogy a világ könyvtáraiban felkelhető összes dokumentumot digitalizálja és egy-egy felületen bárki számára kereshetővé, hozzáférhetővé tegye. Nem utolsósorban célkitűzése, hogy ledőljenek a könyvtárak fizikai korlátai. [3]

Az innováció előtérbe kerülése az élet minden területén: A 2015. október 19–20-án Helsinkiben megtartott OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development), konferencián is kiemelt téma volt az innováció szerepe az oktatásban, a tanároknál és az iskolai környezetben. Az egyik lényeges célkitűzés: több vállalkozó fiatalra van szükség. „Innovating Education and Educating for Innovation.” [4]

Varga Mihály pénzügyminiszter megfogalmazása: „Az ötlet a 21. század valutája!” (M1: 2019. 08. 01.)

Kormányzati és EU-törekvésre utal, hogy [5]: „Öt magyar egyetem részvételével létrejött az Európai Egyetemek szövetsége.” „Palkovics László hangsúlyozta, hogy mindez elősegíti a magyar felsőoktatás bekapcsolódását az európai kutatási és innovációs térbe, amely elengedhetetlen a magyar felsőoktatás versenyképességének növelése szempontjából.” „A magyar kormány egyetemközpontú innovációs rendszer kialakítására törekszik a versenyképesség fokozása, a fenntartható gazdasági növekedés érdekében.”

A Nemzetközi Könyvtári Szövetség az IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) is érzékeli a könyvtári innováció szükségességét. Elkészítették a könyvtári „Világtérképet”. [6] (1. ábra)

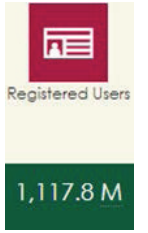
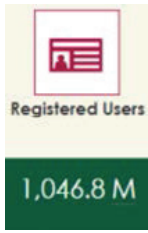
Igen aggasztó és lesújtó, hogy nemzetközi szinten a regisztrált könyvtári olvasók száma 2021.01.01. –2022.08.20. időintervallumban, közel nyolc és fél hónap alatt 71 millióval csökkent! [1 117 800 000 – 1 046 800 000] (1. táblázat)

Kérik az ötleteket a könyvtárak „megmentéséhez”! [7] (2. ábra)



1. ábra Library Map of the World

1. táblázat Regisztrált olvasók számának csökkenése

Időpont	2021.01.01.	2022.08.20.
Regisztrált olvasók	1 117 800 000 fő 	1 046 800 000 fő 
Csökkenés 232 nap alatt	71 millió fő	

Az UNINLIB rendszer, a hozzá kapcsolódó szolgáltatások, a találmányok az ötletek megvalósításai inspirálók lehetnek nemcsak a hallgatóknak, az oktatóknak, de a duális képzésben résztvevő szakemberek, fejlesztők, kutatók számára is. A motiváló, katalizátorhatás az „érintettek” számára érzékelhető.

A Központi Statisztikai Hivatal [8] alábbi adatai is alátámasztják az új elektronikus könyvtári szolgáltatás szükségességét: 1. A nyilvános és az internetes számítógépek számának csökkenése. 2. A könyvvállomány csökkenése. 3. A beiratkozók számának csökkenése. 4. A személyes használat csökkenése. 5. A távhasználat növekedése. 6. A kölcsönzött dokumentumok számának folyamatos csökkenése. 7. A helyben használt dokumentumok számának csökkenése. 8. A rendezvények számának növekedése. 9. A rendezvényeken résztvevők számának növekedése. (2. táblázat)

Példaként nézzük a személyes használat csökkenésével és a távhasználat növekedésével kapcsolatos adatokat. (3., 4. ábra)

Mint ahogy várható, szoros korrelációt mutat a személyes használat számának csökkenése és az internetes távhasználat növekedése közötti korrelációs érték: -0,702826034.



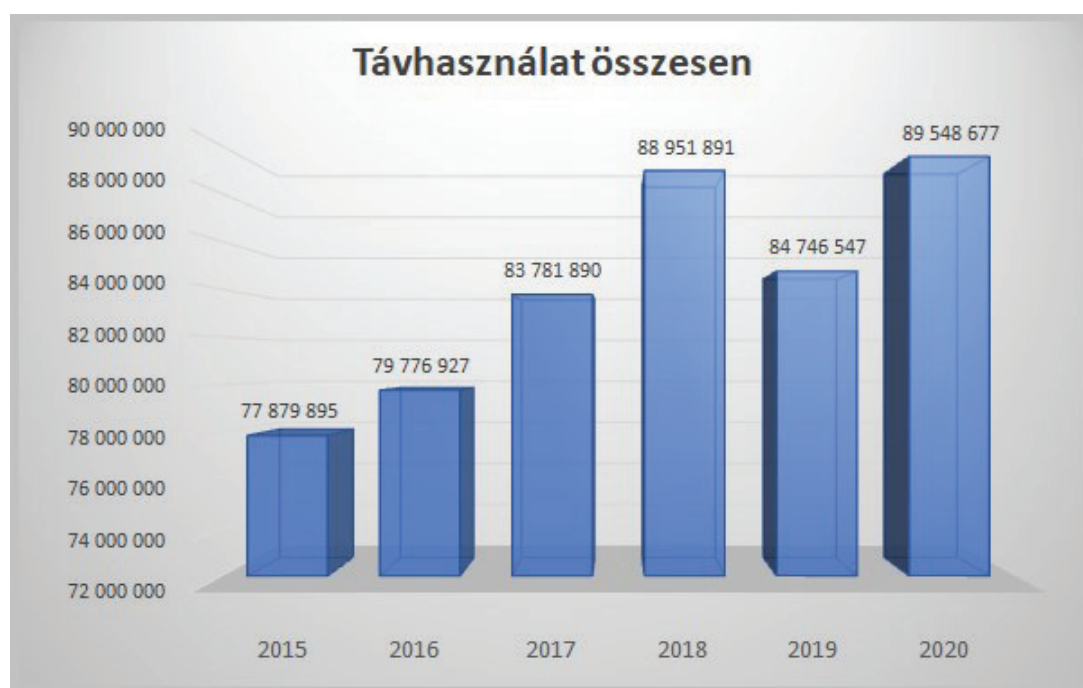
2. ábra SDG stories Map

2. táblázat A hazai könyvtárak felhasználói adatai 2015–2020

Év	Regisztrált felhasználó	Aktív felhasználó	OPAC használat	Helybeni használó	Helybeni internet
2015	1 739 626	99 733 309	21 853 414	77 879 895	75 044 502
2016	1 724 445	101 208 986	21 432 059	79 776 927	76 897 158
2017	1 646 565	104 262 512	20 480 622	83 781 890	80 896 023
2018	1 561 868	108 838 318	19 886 427	88 951 891	86 688 715
2019	1 511 576	104 140 346	19 393 799	84 746 547	82 447 443
2020	1 134 361	98 885 326	9 336 649	89 548 677	87 452 022



3. ábra Személyes használat



4. ábra Távhasználat

### 3. Az UNINLIB rendszer

Az UNINLIB rendszer a „Könyvtári Innovációs Ökoszisztémát” hivatott létrehozni, ezáltal a könyvtárak hosszú távú fenntarthatóságát elősegíteni.

Az egyetemi könyvtárak új innovációs WEB2.0 szolgáltatási rendszerének tárgya, célja az egyetemi innováció elősegítése, motíváló, katalizátor szerep betöltése. Az egyetemi könyvtáraknak egy olyan

új zárt WEB2.0 szolgáltatási rendszerének megvalósítása, alkalmazása, mely elősegíti az egyetemi hallgatók, oktatók, diplomások, duális képzésben résztvevő szakemberek innovációs, Startup ötleteinek, találmányainak megszületését, kidolgozását, megvalósítását. A rendszer központi része a **Webes Innovációs Könyvtári Tudásbázis (WIKT)** szoftverrendszer, mely a LinkedIn, Facebookhoz hasonló új



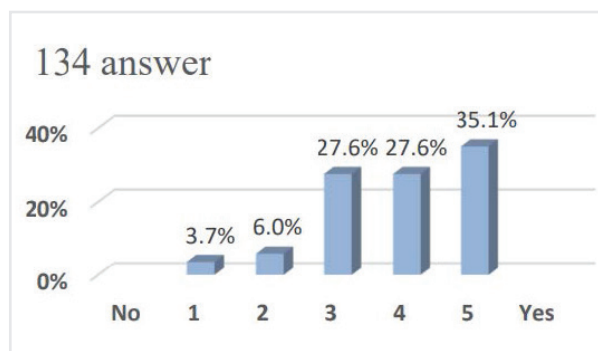
könyvtári WEB2.0 szolgáltatás, portál. A rendszer minden információt, segítséget megad egy sikeres innovatív vállalkozás beindításához, lebonyolításához: Startup információk, Online kurzusok, Startup Problémák adatbázisa, Ötletek adatbázisa, Profik adatbázisa, Szakmai társkereső, Új Startup létrehozása, a prototípus elkészítéséhez (3D nyomtató, CNC), online meetingek tartásához (chat, videokonferencia), offline meetingek (ötletszoba), mentorprogram, piacra lépés (felmérések, validáció, online projektmenedzsment grafikon), one pager, pitch elkészítése, befektetési lehetőségek, pályázatok, Exitálás.

Az UNINLIB rendszer kiegészítő elemei, alrendszerei: Startup egyetemistáknak, kurzusok, Startup kiállítások, Startup konferenciák, könyvtári Coworkingek, Startup nyári táborok és a **GenLib** alrendszer (**General Innovation Library System** = Általános Innovációs Könyvtári Rendszer). Az UNINLIB rendszer portáljának online terét és az offline terének vezérlését is a központi WIKT adatbázis-rendszere biztosítja (hazai és nemzetközi tekintetben). A találmány felhasználási, működési területei: hazai, nemzetközi egyetemi könyvtárak, közkönyvtárak. Az UNINLIB Projekt tervezése, megvalósítása során nagy figyelmet fordítunk a fenntarthatóságra, és a környezetvédelemre. [9] (5. ábra)

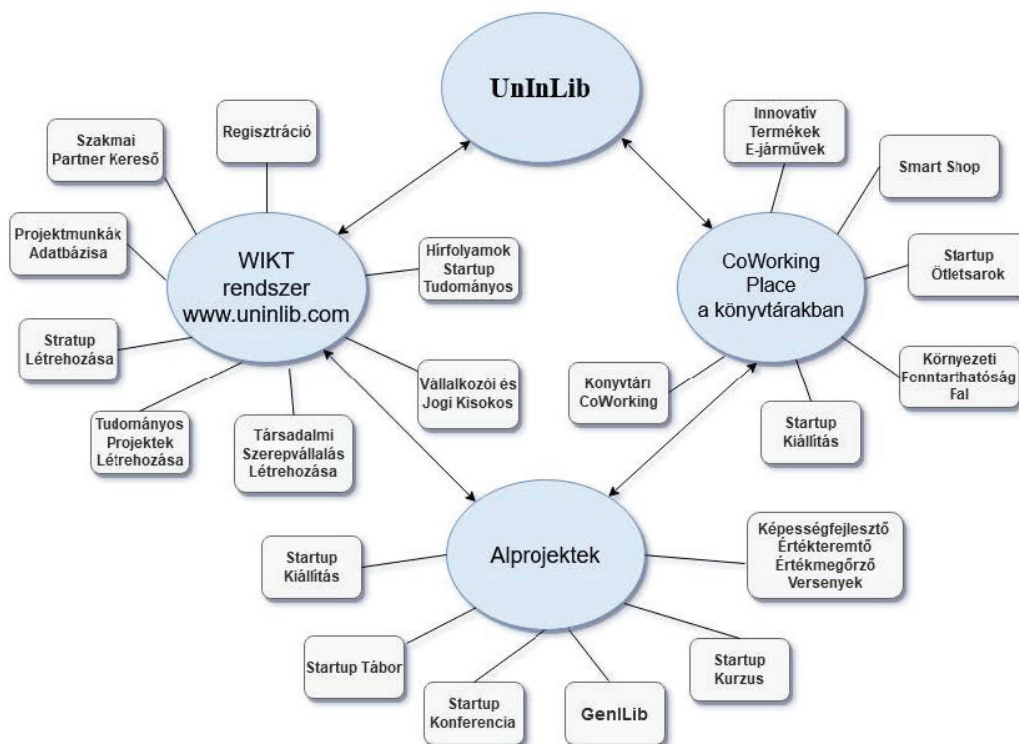
A kutatásomhoz kapcsolódóan lényegesnek tartom az egyetemi hallgatóknak az egyetemi könyvtár elektronikus szolgáltatásaival kapcsolatos véleményét. Ezért google online kérdőív segítségével a nyíregyházi egyetemen – feleletválasztós, jelölőnégyzet és lineáris skála (5 fokozatú feedback) kérdéstípusokkal – informálódtam 134 hallgató bevonásával: mi a véleményük, tapasztalatuk. A felmérést 2016 márciusában végeztem.

**A Startup kérdésre adott válaszok megoszlása**

Előnyösnek tartanák, támogatnák, hogy az egyetemi könyvtárnak legyen „Egyetemi Startup” szolgáltatása? (6. ábra)



6. ábra Egyetemi Startup szolgáltatás



5. ábra Az Uninlib rendszer szerkezeti felépítése

Igen lényegesnek tartom, hogy a hallgatók nagy többsége igényli az egyetemi könyvtárak Startup szolgáltatását.

A 2017. évtől tartott Startup Egyetemisták kurzus résztvevőinek hozzáállása, aktivitása, az eredményesség, valamint a nemzetközi konferenciákon tartott előadásaim pozitív visszajelzései tovább erősítették az Uninlib-rendszer bevezetésének szükségességét, létjogosultságát, hasznosságát.

#### 4. Az UNINLIB rendszer főbb elemei, alprojektjei

##### 4.1 A WIKT rendszer

Az Innovációs Könyvtári Tudásbázis – az UNINLIB rendszer központi része – egy új internetes WEB2.0-ás szolgáltatás, mely elsősorban az egyetemi hallgatók, az oktatók, a diplomások, a felsőoktatási duális képzésben résztvevő kutatók, cégek Startup ötleteinek segítésére, innovációjára, megvalósítására irányul. (7. ábra)

Az WIKT rendszer „hagyományos” Webkettes vonatkozásai, jellemzői:

Interneten működik. Szakmai közösségi oldal (Szakmai ismertségi hálózat). A tartalmat a felhasználók hozzák létre, töltik fel. Megosztási lehetőségekkel rendelkezik (Szakmai hírek, információk, weboldalak, képek, videók). Blog, Fórum funkciók. Online alkalmazások. Címke alapú keresés (gyorsabb, célirányos keresés).

Az WIKT új találmányi elemei, adatbázisai:

Egyetemi Startup Webportál (elérhetőség mobilalkalmazásokkal is). Startup Híradó, aktuális hírek, információk. Startup Ötlet adatbázis. Startup „Szak-

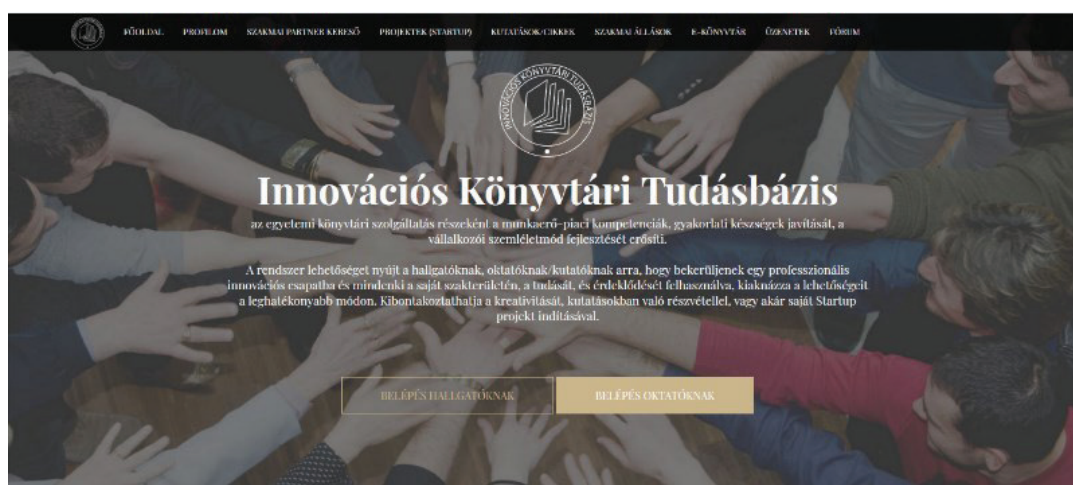
mai Társkereső” Honlap. Profik Portálja adatbázis. Megoldandó Startup Problémák adatbázisa. Egyetemisták innovációjának, Startup ötleteinek, kreativitásának elősegítése, katalizátor szerep betöltése. Startup – Hallgatói „szakmai” munkaerő közvetítés. Startup PhD – Posztdoktori témák, lehetőségek adatbázisa. (kereslet– kínálat. hazai – nemzetközi.) [10]

Az WIKT, az Uninlib rendszer online tere. A tudás tárolása mellett ezzel az új Webkettes szolgáltatással már a gyakorlati megvalósulást is segítené a könyvtár, így egy alapjaiban hasonló tudásszolgáltatást biztosítana, de már a 21. század igényeire szabva.

##### 4.2 A Startup kurzus

A kutatásom egyik terméke a „Startup egyetemistáknak” tantárgy, mely 2017 szeptemberétől indult. Az UNINLIB által megfogalmazott célokat, az innovációt, az inspirációt, a Startup ötletek kidolgozását, a szakmai csoportok kialakulását, megvalósítását nagymértékben segíti ez az új, Nyíregyházi Egyetemen létrehozott, elfogadott „C3315 Startup egyetemistáknak” tantárgyam.

**A tantárgy elsajátításának célja:** Megismertetni a hallgatókkal a Startup fogalmát, jellemzőit, a leg-sikeresebb ötleteket. Bemutatni példákon keresztül az eddigi nagyobb találmányokat és Startupokat. A kreativitás, a divergens gondolkodás fejlesztése. Olyan innovatív szemléletmód kialakítása, ismeretek átadása, amellyel később sikeres saját Startup vállalkozást hozhatnak létre. Az Uninlib lehetőségeinek, a WIKT rendszer megismerése. Sajátítsák el



7. ábra Az Innovációs Könyvtári Tudásbázis Webportál nyitólapja

a Startup vállalkozás indításához szükséges feltételeket, megvalósításának fő lépéseit, jogi vonatkozásait. Szemináriumokon innovatív ötletek kidolgozása, félév végére több Startup folyamat teljes Pitch prezentációja.

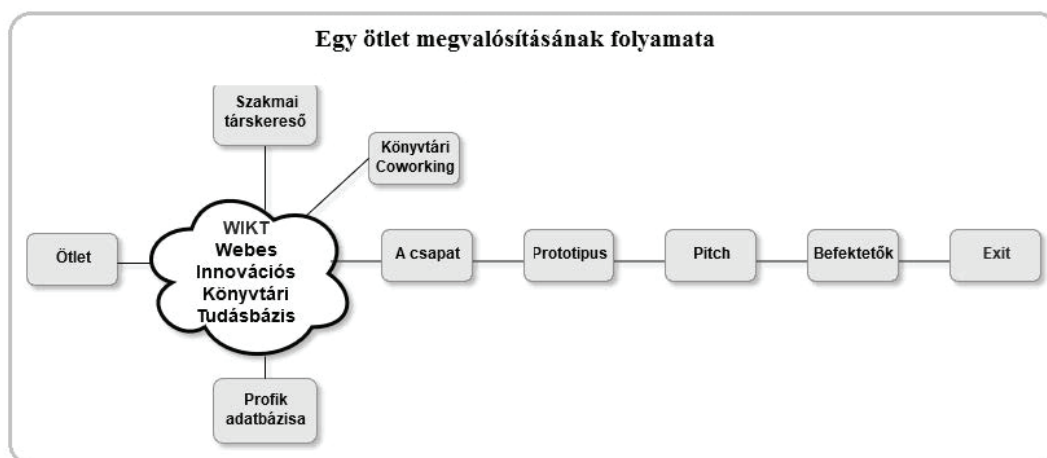
**Startup Egyetemistáknak tantárgy rövid leírása:** Startup rendszer felépítésének/sémájának bemutatása. Nemzetközi és hazai találmányok, felfedezések, sikeres Startupok. Eredményes projektek megvalósulásának feltételei. Informatika szerepe a Startup ötletek megvalósításában. Kreativitásfejlesztő, divergens gondolkodásfejlesztő feladatok, technikák. Innovatív, és problémákból adódó elképzelések összegyűjtése. Csoportos minőségfejlesztő technikák: Brainstorming, Swot elemzés, benchmarking „Startup szemináriumi műhely” foglalkozások. Pitch-prezentáció elkészítése a saját Startup felépítésének folyamatáról. (8. ábra)

#### 4.3 A Könyvtári Coworking

**A probléma:** A könyvtárak közösségi terei jelen állapotban a digitális világ számára nem perspektivikusak, nincs olyan szolgáltatás, ami a hatékonyságukat növelné. A kétezres években a könyvtárak az olvasói térbe integráltak számítógépeket, ingyenes internet-hozzáféréssel, ezzel bővítve a szolgáltatásukat a könyvtárat használók számára. Ez az időszak bebizonyította, hogy az olvasói tér és a digitális tér probléma nélkül összefésülhető. Mára ezt a lehetőséget az okostelefonok, a mobil internet és a Wifi elterjedése kiváltotta, így egyre kevésbé van olyan szolgáltatás, amely a digitális világ érdeklődőit és résztvevőit a könyvtárakba vonzaná.

**Célkitűzés:** A könyvtárat használók számának növelése a fizikai térben is. Összpontosítva az egyre fokozódó digitális társadalmi igényre, az online dolgozók és az inspiratív munkákkal foglalkozók munkaállomásainak megteremtésére. Ajánlás egy „ideális” Coworking iroda kialakításának szempontjaira. A Coworking iroda célja közé tartozik a projektek fizikai megvalósulásának segítése, tesztelésének, validálásának lehetősége is. Az UNINLIB rendszer nemcsak a virtuális térben nyújtana segítséget az innovatív szemléletű felhasználóknak, hanem a fizikai megvalósulásban is. Startup tábor segítése.

**Megvalósítás:** Az UNINLIB rendszer fizikai megvalósulásának az egyik eleme, a Coworking iroda hasonlóképpen valósulna meg, mint amikor a számítógépek uralták a könyvtár olvasóterének egy részét. Főbb szempontok, jellemzők egy könyvtári Coworking iroda kialakításánál röviden a következők: tágas, világos, egy légtérben lévő iroda, energiatakarékos nem vibráló fénycsövek, ötletsarok, innovációs sarok kényelmes fotelekkel, babzsákokkal. Whiteboard, projektor, okostábla, üvegfalal elzárt tárgyaló, minden eszköz a videokonferenciák, a távoktatás lebonyolítására, villámgyors Wifi, 3D nyomtató, plotter, és 3D scanner, valamint mini étkezdé, mosdók, továbbá, lehetőség szerint: növényfal, szigetelt telefonfülke, webcam room, podcast room, greena box, sport sarok, játék sarok, pihenő sarok, zuhanyzó, mini szakkönyvtár, ital, étel, kávé automaták. Coworking iroda hűtés/fűtés szabályozása interneten keresztül. Legújabb Start-upok elérése. (Elektromos roller, elektromos közösségi autózás, ninebot) (9., 10. ábra)



8. ábra Egy ötlet megvalósításának folyamata



9. ábra Könyvtári Coworking



10. ábra Könyvtári Coworking elektromos töltőpont

#### 4.4 A Startup Kiállítás

**Célja:** Interaktív elemekkel, működő makettekkel bemutatni az emberiség nagy találmányait az ókortól napjainkig. Kiemelt szerepet kapnak a magyar feltalálók, a Startupok, az ötletek megvalósításának folyamata, a kreativitás szerepe a felfedezések kidolgozásában. A kiállításon lehetősége van minden látogatónak tesztelni különböző képességeit. Nem titkolt célja a kiállításnak, hogy ráirányítsa a figyelmet az alkotásra, inspirációt adjon – elsősorban a fiatalabb korosztály számára – az ötletek kidolgozásához, azok gyakorlati kivitelezéséhez. Megismerik a látogatók – 3D online filmek, videók segítségével – a legsikeresebb Startupok lényegét, a sikerhez vezető út legfőbb állomásait, azok „fejlődéstörténetét”. Iskolás csoportok esetében lehe-

tőség lesz rögtönzött „ötletbörzére”, azok online véleményezésére, díjazására, digitális online fotók készítésére „Felfedezőkkal, Tudósokkal”, azok megosztása a közösségi hálózatokon. További lényeges cél, az új Startupoknak bemutatkozási lehetőség biztosítása, azok tesztelése, valamint egy könyvtári Coworking bemutatása.

**Témák:** Jelentős felfedezések, világtalálmányok. Ötletek, érdekességek. Hazai találmányok. Nemzetközi Startupok. Hazai Startupok. Startup, optimalizálási feladatok. Kreativitás fejlesztő tréning. Megvalósult Startupok. Interaktív bemutatók. Hallgatói Startup bemutatók.

**Informatikai, technikai megvalósítás:** Találmányok fejlődéstörténeti kiállítás. Digitális táblák. Digitális képerket. Digitális online fotók készítése.



Interaktív táblák. Működő makettek. Filmvetítés (3D). Interaktív kiállítás, bemutatók. Szimulátorok. Online kreativitásfejlesztő tréning. Számítógépes képességtesztelő, mérő, fejlesztő online programok (figyelem, emlékezet, reflex, gondolkodás gyorsasága, kreativitás... csoportoknál rövid verseny, eredményhirdetés, díjazás). Digitális „előadás” a Startupról.

#### 4.5 A Startup Konferencia

**A konferencia célja:** Az egyetemi könyvtárak innovációs törekvéseinek keretében elsődleges cél az egyetemi hallgatónak konferencialehetőséget, teret biztosítani, hogy hazai és nemzetközi szinten is bemutathassák az innovációs, Startup eredményeiket és kiállítás keretében az alkotásaikat, a produktumaikat. Kijelölni egyetemi szinten is a Startup fejlesztési irányokat, kielemezni annak metodikáját. További cél minél több könyvtárlátogatót bekapcsolni az alkotó, a kreatív, az innovációs munkába, minden szinten. A közkönyvtáraknál, iskolai könyvtáraknál „mini konferenciák”, kiállítások szervezése. Az értékmegőrzés, az értékteremtés a „Könyvtári Konferencia Turizmus” keretében is legyen motiváló és inspiráló.

**Megvalósítás:** A felsőoktatási könyvtárakban a „Startup Egyetemistáknak” és a HSUP (Hungarian Startup University Program) kurzusokra alapozva – de az egész egyetemi hallgatóságot „mozgósítva”, évente rendeznék meg a „helyi” Startup Konferenciákat és Kiállításokat hazai és nemzetközi szinten, szorgalmi időszakban. Minden évben megrendezésre kerülne a nemzeti Startup országos konferencia és 2 évente a Nemzetközi „Könyvtári Startup Konferencia és Kiállítás” változó helyszínekkel. Minden szinten a többi könyvtárban – megyei, városi, fiókkönyvtárak, szakkönyvtárak, iskolai könyvtárak és a mobilkönyvtárak esetében is – a feltételek, a lehetőségek függvényében is sor kerülne mini Startup Konferenciákra és kiállításokra, ahol a könyvtárlátogatók korhatár nélkül bemutathatják alkotásaikat, értékmegőrző és értékteremtő produktumaikat. A konferencia témakörei felölelnék minden tudományágat: Természettudomány, Műszaki tudomány, Orvostudomány, Agrártudomány, Társadalomtudomány, Bölcsészettudomány, Művészetek, Hittudomány. Kiemelt területek 2023-

ban: Jav.) Környezetvédelem, Kommunikáció, Automatizáció, Robotika, Mobiltechnológia. Egészségmegőrzés. Értékmegőrző, Értékteremtő alkotások. Az UNINLIB (WIKT) minden szinten online módon vezérel, tájékoztat, szervez, irányít, értékkel.

#### 4.6 A Startup Tábor

**A tábor célja:** Megismertetni a hallgatókkal és a leendő egyetemistákkal a Startup fogalmát, jellemzőit, a legsikeresebb ötleteket, találmányokat. Fejlesztani kreativitásukat, divergens gondolkodásukat. Inspirálni, motiválni őket, hogy megtegyék a kezdő lépéseket a későbbi sikeres Startup vállalkozás irányában. Az indításhoz szükséges feltételek és a megvalósítás fő lépéseinek megismerése. Lehetőséget biztosítani, társaikkal közösen, Startup csoportokban innovatív ötletek kidolgozására, elképzelések megbeszélésére, „kidolgozására.” Az UNINLIB rendszer lehetőségeinek megismerése. Részvétel tartalmas kulturális, sportprogramokon, vetélkedőkön, zenés rendezvényeken.

**Részletek a programokból:** Startup előadások. Délutánonként Startup csoportokban ötletek, elképzelések megbeszélése, kidolgozása. Kulturális, szabadidős tevékenységek, sportprogramok, vetélkedők, zenés rendezvények...

#### 4.7 A Genilib alprojekt

**Célkitűzés:** Az UNINLIB projekt Genilib alrendszerének célja elsősorban a közkönyvtáraknál az innováció, a kreativitás elősegítése, értékmegőrzés, értékteremtés, mini Coworking, mini kiállítás, online pályázatok, képességfejlesztő versenyek, online vélemények, rangsorok, korszerű elektromos közlekedési eszközök könyvtári környezetben történő szervezése, csökkentve ezzel a könyvtáraknak a digitális forradalom által előidézett negatív tendenciáit. A könyvtár látogatottságának, jelentőségének fokozása.

**Megoldás:** Az UNINLIB rendszer Alkotás modulja, valamint a WIKT adatbázis rendszer az irodalmi és a gyakorlati élet tapasztalataiból születendő alkotások – versek, novellák, kisregények, személyes tapasztalatokhoz kötődő írások – elősegítése, katalizátor, inspiráló szerep betöltése, az alkotás iránti vágy felkeltése minden korosztály számára, a könyvtár online felületén pályázatok, „versenyek”

keretében. Néhány saját „élettapasztalati” téma: Legnagyobb kalandom, élményem, szerencsém, örömöm. Gyógyulásom története. Az én újításom, találmányom, tehetségem, tapasztalatom. Az alkotásokkal kapcsolatos online elérhetőségek, lehetőségek biztosítása: vélemények, hozzászólások, nézettségi index, online szavazás, tetszésnyilvánítás, „Rangsor”, – Az alkotásokból a szerzők előadásainak – és kiállításainak – „szervezése” a könyvtárban. Az alkotások digitális megjelentetése, archiválása. A könyvtári Coworking elősegíti az ötletek megszületését, a team kialakulását, a megvalósítást, valamint a helyi ötletek, a helyi gasztronómia bemutatását. Az Uninlib irányításával az elektromos közlekedési eszközökkel – elektromos kerékpár, roller... – a **könyvtári turizmus** szervezése: „Kulturáltan, környezet kímélően Könyvtártól – Könyvtárig!” „Könyvtári” és helyi Gasztronómia!

### 5. Uninlib rendszer felhasználhatósága

A rendszerbe csatlakoztathatók első lépésben az egyetemi könyvtárak, akadémiai könyvtárak, a hazai megyei könyvtárak, városi könyvtárak, a duális képzőhelyek szakkönyvtárai, fiókkönyvtárak, iskolai könyvtárak, mobilkönyvtárak.

Az UNINLIB rendszer bevezetésével, a felhasználók aránya a kutatásaim alapján drasztikus növekedést produkálna.

Vizsgálataim alapján a felhasználók szeretik a könyvtári környezetet, de jelenleg nincs olyan szolgáltatás, ami folyamatosan csábítaná őket ezekbe az intézményekbe.

Nagy lehetőség és nemes cél a hazai könyvtárakkal együttműködve, először Magyarországon megvalósítani nemcsak az Innovációs Könyvtári UNINLIB-projekt fő céljait, hanem a kapcsolódó következő Alprojekteket is: Könyvtári Coworkingek – Nemzetközi Startup Kiállítás – Nemzetközi Startup Konferenciák – Nemzetközi Startup táborok.

A Projekt nagyságát érzékelteti, hogy nemzetközi szinten 2,7 M könyvtárnak jelenleg 1,046 Mrd regisztrált olvasója van! [6]

### 6. Az UNINLIB könyvtári innovációs projekt gyakorlati megvalósítására irányuló további lépések

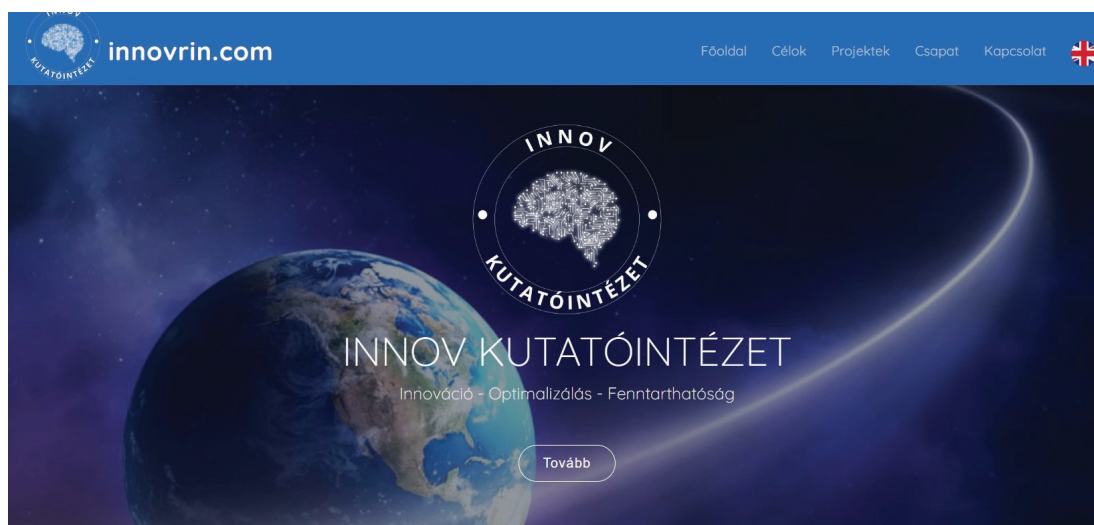
1. Létrehoztuk az Innov Kutatóintézetet, melynek fő feladata a könyvtári innováció kutatása, az eredmények gyakorlati megvalósítása. [11] (11. ábra)

2. Találmány: a Szabadalmi Közlöny és Védjegyetesítő 127. évfolyam 6. számában, 2022. március 28.-án megjelent szabadalmi bejelentésünk, „A könyvtárak új innovációs elektronikus szolgáltatási rendszere” címmel. [12] (12. ábra)

3. Most érkezett el az idő, a Csatatunk bővítésének, és a projekt referencialhelyének kiválasztása: folyamatban van – a Projekt operatív feladatainak ellátására – egy Vezérigazgatói pályázat, és az UNINLIB rendszer Főkönyvtárának kiválasztása.

### 7. Összefoglalás

A könyvtárak kulcsfontosságú szerepe és funkciója a tudás megőrzése és az átadás lehetősége a jövő generáció számára, már időszámításunk óta jelen



11. ábra Az Innov Kutatóintézet Honlapja

( 51 ) G06Q 50/00 (2006.01)

( 13 ) A1

( 21 ) P 20 00283

( 22 ) 2020.08.28.

( 71 ) Iszály Ferenc Zalán, 4400 Nyíregyháza, Kórház utca 41. (HU)

( 72 ) Iszály Ferenc Zalán, 4400 Nyíregyháza, Kórház utca 41. (HU)

( 54 ) A könyvtárak új innovációs elektronikus szolgáltatási rendszere

( 57 )

A találmány tárgya, elsődleges célja, az egyetemi innováció elősegítése, motiváló, katalizátor szerep betöltése. Az egyetemi könyvtáraknak egy olyan új zárt Web 2.0 szolgáltatási UnInLib rendszerének megvalósítása, alkalmazása, mely elősegíti az egyetemi hallgatók, oktatók, diplomások, duális képzésben résztvevő szakemberek innovációs, Startup ötleteinek, találmányainak megszületését, kidolgozását, elkészítését. A rendszer központi része a WIKT szoftver rendszer, mely egy új könyvtári portál. A rendszer minden információt, segítséget megad egy sikeres innovatív vállalkozás beindításához, lebonyolításához: Startup információk, Online kurzusok, Startup Problémák-, Ötletek-, Profik- adatbázisa. Szakmai társskereső. Új Startup létrehozása, online - offline meetingek, befektetési lehetőségek, pályázatok, exitálás. A rendszer része a „Startup egyetemistáknak” kurzus, Startup Labor, Startup kiállítás, Startup konferenciák, Startup táborok. A találmány felhasználási, működési területei: hazai, nemzetközi egyetemi könyvtárak. A GeInLib alrendszere által pedig több területen segíti a közkönyvtárak innovációs törekvéseit, melynek főbb funkciói: értékmegőrzés, értékteremtés, online pályázatok, mini kiállítás, versenyek, online vélemények, rangsorok.



12. ábra „A könyvtárak új innovációs elektronikus szolgáltatási rendszere” szabadalmi bejelentés

van. Kezdetben tekercseken tárolták a már meglévő információkat, ezzel segítették a tudósok munkáját. A későbbiekben papír alapon tárolták az egyre több információt, ma pedig már sok esetben a digitális tárolás a jellemző. Az elmúlt húsz év, mióta a digitalizáció egyre nagyobb térhódítást nyert, nagymértékben megváltoztatta a régi „jól bevált” hagyományos rendszereket. Ez a könyvtárak életében is fokozottan érzékelhető változást hozott. Mivel az online tartalmak mindenki számára elérhetővé váltak, így a látogatók száma drasztikusan lecsökkent, teljesen érthető módon. Az online katalógusok, a Webkettes szolgáltatások, az e-kereskedelem, a mobilkönyvtárak, a különböző elektronikus könyvtári szolgáltatások nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, a drasztikus csökkenést nem tudták megállítani. Úgy vélem, a könyvtárak hanyatlása, a jelenlegi kor szellemének nem megfelelő szolgáltatás hiányának tudható be, ezáltal a könyvtárak óriási értéke kezd megkopni, elveszni.

Mivel kutatási témám az „Elektronikus könyvtári szolgáltatások a 21. században”, tanulmányoztam a különböző, ezzel kapcsolatos szolgáltatásokat: az Integrált Könyvtári Rendszereket, a Webkettes szolgáltatásokat, az e-kereskedelem könyvtári

vonatkozásait, a mobilkönyvtárakat, valamint az ezektől eltérő, változatos elektronikus szolgáltatásokat, elsősorban a hazai és az USA egyetemi könyvtárainak. Fő célom volt meghatározni a jelenlegi helyzetet, a fejlesztési irányokat, a trendeket, majd a tapasztalatok birtokában kidolgozni egy új, 21. századi elektronikus könyvtári rendszert. A kutatás, a felmérések, az eredmények elemzése, a könyvtárakat a digitális forradalomban ért negatív tendenciáik hatására jutottam el az Uninlib innovációs könyvtári rendszerem megalkotásához. [13]

A kutatásaim és felméréseim alapján a könyvtár alapkoncepciójához hasonló, de azon túlmutató, a 21. század igényeire szabott szolgáltatással a könyvtárak új szintre léphetnének. A könyvtári rendszerbe beépített UNINLIB szolgáltatási rendszer online színterén egy olyan együttműködésen alapuló, kreativitást serkentő, innovációt támogató, startupokat létrehozó, tudományos munkákat generáló, projekteket megvalósító zárt értelmiségi közösség valósulhatna meg, ahol mindenki a saját érdeklődését és profizmusát kihasználva segítené a gyakorlati lecsapódás minél tökéletesebb megvalósítását. Az UNINLIB rendszer fizikai megvalósítása pedig az olvasóteret alakítaná

át Coworking közösségi munkavégzésre alkalmas helyszínné, ezt a könyvtárak jelenlegi szolgáltatásaival összekötve alkotnának egy teljesen új, a mai kornak megfelelő színteret. Így ezzel az UNINLIB szolgáltatási rendszerrel egészülhetne ki a könyvtár, mind online, mind pedig fizikai módon, ezáltal új fejezetet nyitva a fejlődés és a tudás serkentése érdekében, ami visszaadná ezeknek a csodálatos tudásbázisoknak az igazi értékét. [14]

Végül még egyszer összefoglalom az UNINLIB rendszer alkalmazása által nyújtott előnyöket: Annak elősegítése, hogy a könyvtárak fokozák részvételüket a kutatásban, az innovációban, az egyetemi Startup ötletek felkarolásában, megvalósításában. Az egyetemi hallgatóság bevonása az innovációba, a találmányok iránti érdeklődés felkeltése. Motiváló, katalizátor, inspiráló szerep betöltése. Új találmányok felfedezésének elősegítése. Annak támogatása, hogy az egyetemi hallgatók, oktatók, diplomások, a duális képzésben résztvevő szakemberek közösen végezzenek fejlesztéseket, kutatásokat, esetleg közösen pályázzanak. A találmányok, Startup ötletek kigondolásának, megvalósításának segítése. A szakmai csoportok

kialakításának támogatása a Szakmai partnerkereső, a Profik adatbázisa segítségével. A találmányok, a Startup ötletek számának növelése, a Problémák adatbázisa, Ötletek adatbázisa segítségével. Nagymértékű innovációs potenciál koncentrációja a hazai és a nemzetközi egyetemi könyvtárak regisztrált hallgatói, oktatói, diplomásai, duális képzésben résztvevő kutatói által. A találmányok, a Startup ötletek megvalósulási idejének nagymértékű lecsökkenése az ötlettől az Exit-ig a WIKT által. A Startup kiállítással az egyetemi hallgatók és a leendő hallgatók érdeklődésének felkeltése a találmányok iránt. A Startup tantárgy elősegíti a Startup ötletek megszületését, a szakmai csoportok kialakulását, a fejlesztéseket, a Startup labor pedig a kísérletezéseket, a gyakorlati megvalósítást. A rendszer támogatja a Startup vállalkozóvá válás folyamatát is. [15]

Az Uninlib rendszer alprojektjei – a Könyvtári Coworkingek, a Nemzetközi Startup Kiállítás, a Nemzetközi Startup Konferenciák, a Nemzetközi Startup Táborok, és a közkönyvtárak GenLib rendszere – is jelentősen hozzájárulhatnak a könyvtári innovációhoz.

## Irodalom, hivatkozások

- [1] Iszály, F. Az USA egyetemi könyvtárainak Webkettes szolgáltatásai, In: Tavaszi Szél 2014/Spring Wind 2014. Konferenciakötet, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Association of Hungarian Phd and DLA, Matematikatudomány, Debrecen, Magyarország, 2014. pp. 38-56. ISBN 978-615-80044-4-2
- [2] N.d. Csöd szélén az Országos Széchényi Könyvtár, HVG, Elérhető: [https://index.hu/kultur/2019/03/13/orszagos\\_szechenyi\\_konyvtar\\_adossag\\_digitalizacio](https://index.hu/kultur/2019/03/13/orszagos_szechenyi_konyvtar_adossag_digitalizacio) (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [3] Tóth, E., Szász, P. *Web 2.0 – tudásmenedzsment*, Könyvtári Figyelő, 58(3), p. 439-446, 2010. Elérhető: <http://ki2.oszk.hu/kf/2010/10/web-2-0-%e2%80%93-tudasmenedzsment> (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [4] OECD *Innovating Education and Educating for Innovation*, Elérhető: <http://www.oecd.org/education/ceri/GEIS2016-Background-document.pdf> (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [5] Magyar Nemzet *Öt magyar egyetem részvételével létrejött az Európai Egyetemek szövetsége*, Elérhető: <https://magyarnemzet.hu/belfold/2019/08/ot-magyar-egyetem-reszvetelevel-letrejjt-az-europai-egyetemek-szovetsege> (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [6] IFLA *Library Map of the World*, Elérhető: <https://librarymap.ifla.org/map> (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [7] IFLA *Library Map of the World SDG stories Map*, Elérhető: <https://librarymap.ifla.org/stories> (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [8] Könyvtári Intézet *A Magyarországi könyvtárak statisztikai adatai*, Elérhető: <https://www.ki.oszk.hu/informacioszolgalatas/magyarorszag-i-konyvtarak-statisztikai-adatai> (Utolsó elérés: 2022.08.30.)
- [9] Iszaly, F. *Electronic library services in Hungary and in the USA*, Libellarium, X(1), p. 93-114, 2017. <https://doi.org/10.15291/libellarium.v1i1.279>
- [10] Iszaly, F. *New Web 2.0 Services at University Libraries*, In: Proceedings of 40th IRF International Conference, Bengaluru, India, p. 58-64, 2018. ISBN: 978-93-87703-63-6. Elérhető: [http://www.digitalxplore.org/up\\_proc/pdf/352-152186276658-64.pdf](http://www.digitalxplore.org/up_proc/pdf/352-152186276658-64.pdf) (Utolsó elérés: 2022.08.24.)
- [11] Innov Kutatóintézet, Elérhető: [www.innovrin.com](http://www.innovrin.com) (Utolsó elérés: 2022.08.31.)
- [12] Iszály, F. *A könyvtárak új innovációs elektronikus szolgáltatási rendszere*, Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő, 127(6), p. 61, 2022. Elérhető: [https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/kiadv/szkv/202203b-pdf/B\\_02\\_Szab\\_kozzetetel\\_6\\_2203.pdf](https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/kiadv/szkv/202203b-pdf/B_02_Szab_kozzetetel_6_2203.pdf) (Utolsó elérés: 2022.08.23.)



- [13] Iszály, F. *Web2.0 könyvtári szolgáltatások Magyarországon és az USA-ban*, In: Tavaszi Szél 2016/Spring Wind 2016, Tanulmánykötet, Doktoranduszok Országos Szövetsége, Association of Hungarian Phd and DLA Students.III. Matematika- és informatika tudomány, Budapest, 2016, pp. 128-144. ISBN: 978-615-5586-09-5  
<https://doi.org/10.23715/TSZ.2016.3>
- [14] Iszály, F. *Elektronikus könyvtári szolgáltatások a 21. században*, Phd dolgozat, Debreceni Egyetem, 2020. Elérhető: <http://hdl.handle.net/2437/290684> (Utolsó elérés: 2022.08.24.)

---

**Beérkezett: augusztus 31.**



***Iszály Ferenc Zalán***

PhD egyetemi adjunktus

Nyíregyházi Egyetem

Matematika és Informatika Intézet

E-mail: [iszaly.ferenc@nye.hu](mailto:iszaly.ferenc@nye.hu); [iszalyf@gmail.com](mailto:iszalyf@gmail.com)